

॥अंतरी पेटवू ज्ञानज्योता॥

Grade - A
(NAAC Re-Accredited)

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Choice Based Credit System
शैक्षणिक वर्ष 2018-2019 पासून लागू

मानवविज्ञान विद्याशाखा अंतर्गत
प्रथम वर्ष कला
F. Y. B. A.
Discipline Specific Core Course (DSC)

मराठी

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Choice Based Credit System
शैक्षणिक वर्ष 2018-2019 पासून लागू

मानवविज्ञान विद्याशाखा अंतर्गत
प्रथम वर्ष कला
F. Y. B. A.

Discipline Specific Core Course (DSC)
मराठी

DSC A – वाङ्मयीन मराठी

विशिष्ट वाङ्मयप्रकारांचा अभ्यास

सत्र पहिले

MAR G – 111 (A)

DSC A 1 –विशिष्ट वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास—कथा

सत्र दुसरे

MAR G – 121(A)

DSC A 2 – विशिष्ट वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास – कविता

किंवा

DSC A – उपयोजित मराठी

सत्र पहिले

MAR G – 111(B)

DSC A 1— भाषिक कौशल्यांचा अभ्यास

सत्र दुसरे

MAR G – 121 (B)

DSC A 2— कार्यालयीन कौशल्यांचा अभ्यास

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥
उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

**Choice Based Credit System
(2018-2019)**

**मानवविज्ञान विद्याशाखा अंतर्गत
F. Y. B. A. - मराठी**

Semester	Discipline Specific Core Course (DSC)	Title of the paper	Credits (PerSemester 03)	Lectures (Each lecture of 60 mins.)
I	DSC A-1 वाङ्मयीन मराठी विशिष्ट वाङ्मयप्रकारांचा अभ्यास	MAR G – 111 (A) विशिष्ट वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास— कथा	03	45
II	DSC A-2 वाङ्मयीन मराठी विशिष्ट वाङ्मयप्रकारांचा अभ्यास	MAR G – 121 (A) विशिष्ट वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास— कविता	03	45
किंवा				
I	DSC A-1 उपयोजित मराठी	MAR G – 111 (A) भाषिक कौशल्यांचा अभ्यास	03	45
II	DSC A-2 उपयोजित मराठी	MAR G – 121 (A) कार्यालयीन कौशल्यांचा अभ्यास	03	45

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥
उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Choice Based Credit System
शैक्षणिक वर्ष 2018-2019 पासून लागू

मानवविज्ञान विद्याशाखा अंतर्गत

प्रथम वर्ष कला

F. Y. B. A.

Discipline Specific Core Course (DSC)

मराठी

DSC A – वाङ्मयीन मराठी

- अभ्यासक्रमाची वैशिष्ट्ये व महत्त्व -
 1. सदर अभ्यासक्रम मराठी वाङ्मयातील कथा आणि कविता या दोन मूलभूत वाङ्मयप्रकारांची ओळख विद्यार्थ्यांना करून देणारा आहे.
 2. कथा आणि कविता या वाङ्मयप्रकारांचे स्वरूप, त्यांचे घटक आणि प्रमुख प्रकार यांचा परिचय सदर अभ्यासक्रमातून करून देण्यात येईल.
 3. मराठी कथेच्या आणि कवितेच्या आजवरच्या वाटचालीबाबत माहिती करून देणारा सदर अभ्यासक्रम आहे.
 4. कथा आणि कविता या वाङ्मयप्रकारांतील निवडक लेखनाचे अध्ययन करणे अपेक्षित आहे.
 5. कथा आणि कविता यांचा अभ्यास करावयाची दृष्टी विद्यार्थ्यांमध्ये रूजावी यासाठी उपयुक्त ठरणारा सदर अभ्यासक्रम आहे.

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥
उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Choice Based Credit System
शैक्षणिक वर्ष 2018-2019 पासून लागू

प्रथम वर्ष कला
F. Y. B. A.
Discipline Specific Core Course (DSC)
मराठी

DSC A – वाङ्मयीन मराठी

विशिष्ट वाङ्मयप्रकारांचा अभ्यास

सत्र पहिले

MAR G – 111(A)

DSC A 1 – विशिष्ट वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास—कथा

- पुस्तक : 'निवडक दहा कथा' – हमीद दलवाई, साधना प्रकाशन, पुणे. जुलै 2018.

टीप - सदर पुस्तकात 'लाट' (हमीद दलवाई, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई. चौथी आवृत्ती : 25 मे 2016) या कथासंग्रहातील 'छप्पर', 'कफनचोर', 'बेकार (पण कलावंत) माणसाची गोष्ट', 'माणूस आणि गाढव', 'खुदा हाफिज' या पाच कथा आणि 'जमीला जावद आणि इतर कथा' (हमीद दलवाई, साधना प्रकाशन, पुणे. दुसरी आवृत्ती : 14 जुलै 2017) या कथासंग्रहातील 'बाबूखानचा ग्रामोफोन', 'दहा रुपयांची नोट', 'आहमद', 'कोल्हा आणि कोकरू', 'एका अव्यवहारी अपूर्णाकाची गोष्ट' या पाच कथा अशा एकूण दहा कथा समाविष्ट आहेत.

- अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे -

1. कथा या वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप आणि त्याची वैशिष्ट्ये यांचे आकलन करून घेणे.
2. कथारचनेच्या प्रमुख घटकांचे आकलन करून घेणे.
3. कथेच्या महत्त्वपूर्ण अशा प्रकारांचा परिचय करून घेणे.
4. मराठी कथेची वाटचाल ठळक टप्प्यांच्या आधारे जाणून घेणे.

5. हमीद दलवाई यांच्या निवडक दहा कथांच्या कथानकाचे आकलन करून घेणे आणि त्यातील व्यक्तिचित्रणाची वैशिष्ट्ये जाणून घेणे.
6. हमीद दलवाई यांच्या निवडक दहा कथांमधील प्रसंगवर्णने आणि वातावरणनिर्मिती यांचे विशेष जाणून घेणे.
7. हमीद दलवाई यांच्या निवडक दहा कथांतील संघर्ष, निवेदनशैली, भाषाविशेष या घटकांचे आकलन करून घेणे.

घटक विश्लेषण —

एकूण तीन (03) श्रेयांक

क्र.	घटक	श्रेयांक	तासिका (घड्याळी)
1.	अ) कथा या वाङ्मयप्रकाराची ओळख	01	15
	• कथा : संकल्पना व स्वरूप		
	• कथेचे घटक — कथानक, व्यक्तिचित्रण, प्रसंगवर्णन, संघर्ष, निवेदनशैली व भाषा		
	• अन्य वाङ्मयप्रकारांहून कथा या वाङ्मयप्रकाराचे निराळेपण		
	• कथेच्या प्रमुख प्रकारांचा परिचय — स्फुट गोष्ट, लघुकथा, दीर्घकथा		
	• मराठी कथेच्या वाटचालीचा परिचय		
2.	अ) हमीद दलवाई यांच्या निवडक दहा कथांची कथानके आणि त्या कथांमधील व्यक्तिचित्रणे	01	15
	ब) हमीद दलवाई यांच्या निवडक दहा कथांमधील प्रसंगवर्णने व वातावरणनिर्मिती		
3.	अ) हमीद दलवाई यांच्या निवडक दहा कथांची निवेदनशैली व भाषाविशेष	01	15
	ब) हमीद दलवाई यांच्या निवडक दहा कथांमधील जीवनचित्रण आणि संघर्ष		
	एकूण श्रेयांक व तासिका	03	45

संदर्भसाहित्य —

1. कथा : एक साहित्यप्रकार (लेख) — सुधा जोशी, साहित्य : अध्यापन आणि प्रकार, संपा. श्री. पु. भागवत व अन्य, पॉप्युलर व मौज, मुंबई. पृ. क्र. 279-300.
2. समाज आणि साहित्य — सदा कऱ्हाडे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
3. साहित्य आणि सामाजिक संदर्भ — रा. ग. जाधव, कॉन्टिनेन्टल, पुणे.
4. लघुकथा : तंत्र आणि मंत्र — ना. सी. फडके, व्हीनस, पुणे.
5. मराठी कथा : उगम आणि विकास — इंदुमती शेवडे, सोमैया, मुंबई.
6. कथा : संकल्पना आणि समीक्षा — सुधा जोशी, मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ आणि मौज, मुंबई.
7. मराठी कथा : रूप आणि परिसर - म. द. हातकणंगलेकर, सुपर्ण , पुणे.
8. मराठी कथासाहित्य — म. ना. अदवंत, नीहारा, पुणे.
9. मराठी लघुकथेचा इतिहास — म. ना. अदवंत, नीहारा, पुणे.
10. मराठी कथेची स्थितिगती — अंजली सोमण, प्रतिमा, पुणे.
11. कथाशताब्दी — विजया राजाध्यक्ष, अशोक रानडे, ग्रंथाली, मुंबई.
12. मराठी कथा : स्वरूप आणि आस्वाद — दा. वि. कुलकर्णी, स्वाध्याय महाविद्यालय, पुणे.
13. मराठी साहित्य : प्रेरणा आणि स्वरूप — संपा. गो. मा. पवार, म. द. हातकणंगलेकर, पॉप्युलर, मुंबई.
14. मराठी नवकथा : रंग आणि रूप — सुभाष पुलावळे, चिन्मय, औरंगाबाद.
15. मुस्लिम मराठी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा — नसीम एहतेशाम देशमुख, अध्यक्ष, महाराष्ट्र मुस्लिम मराठी साहित्य चळवळ, जळगाव.
16. मुस्लिम मराठी साहित्य : प्रेरणा आणि स्वरूप — फ. म. शहाजिंदे, फारुक तांबोळी
17. हमीद दलवाई : क्रांतिकारी विचारवंत — शमसुद्दिन तांबोळी, डायमंड, पुणे.
18. हमीद — अनिल अवचट, नीळकंठ, पुणे.
19. मी भरून पावले आहे — मेहरुन्निसा दलवाई, साधना, पुणे.
20. दगडावरची पेरणी — सय्यदभाई, अक्षरमानव, पुणे.
21. मेकर्स ऑफ मॉडर्न इंडिया — रामचंद्र गुहा, पेंग्विन, दिल्ली.
22. हमीद दलवाई (लेख) — शमसुद्दिन तांबोळी, www.uniquefeatures.in
23. व्यक्तिवेध (नरहर कुरुंदकर यांच्या निवडक लेखनाचा पहिला खंड) — संपा. विनोद शिरसाठ, देशमुख आणि कंपनी, पुणे.
24. हमीद : द अनसंग ह्युमनिस्ट (लघुपट)
25. मुस्लिम सत्यशोधक मंडळाचे संकेतस्थळ.

टीप –

1. प्रत्येक विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन एकूण शंभर गुणांमध्ये होईल. त्यात साठ गुणांची विद्यापीठ परीक्षा होईल आणि चाळीस गुण अंतर्गत मूल्यमापनासाठी असतील.
2. अंतर्गत मूल्यमापनाच्या चाळीस गुणांची विभागणी पुढीलप्रमाणे—
 - विद्यार्थ्यांची तासिकांना हजेरी— 10 गुण, विद्यार्थ्यांचे वर्तन— 10 गुण आणि एक चाचणी—20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न क्र. 1	प्रश्नांचे स्वरूप	गुण
अ)	योग्य पर्याय निवडा. (आठपैकी सहा)	06
ब)	एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (आठपैकी सहा)	06
प्रश्न क्र. 2	थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चारपैकी तीन)	12
प्रश्न क्र. 3	थोडक्यात उत्तरे लिहा. (पाचपैकी चार)	12
प्रश्न क्र. 4	दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोनपैकी एक)	12
प्रश्न क्र. 5	टीपा लिहा. (तीनपैकी दोन)	12
	एकूण गुण	60

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥
उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Choice Based Credit System
शैक्षणिक वर्ष 2018-2019 पासून लागू

प्रथम वर्ष कला
F. Y. B. A.
Discipline Specific Core Course (DSC)
मराठी

DSC A – वाङ्मयीन मराठी

विशिष्ट वाङ्मयप्रकारांचा अभ्यास

सत्र दुसरे

MAR G – 121(A)

DSC A 2 – विशिष्ट वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास – कविता

- संपादित कवितासंग्रह
(प्रेमकविता, सामाजिक जाणीवेची कविता, निसर्गपर कविता, राष्ट्रभक्तीपर कविता अशा चार प्रकारांतील एकूण वीस कविता)
- अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे -
 1. कविता या वाङ्मयप्रकाराचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये यांचे आकलन करून घेणे.
 2. काव्यरचनेच्या प्रमुख घटकांचा परिचय करून घेणे.
 3. कविता या वाङ्मयप्रकाराच्या दोन महत्त्वपूर्ण प्रकारांचे स्वरूप जाणून घेणे.
 4. आधुनिक मराठी कवितेची वाटचाल ठळक टप्प्यांच्या आधारे जाणून घेणे.
 5. संपादित कवितासंग्रहातील विविध प्रकारांतील कवितांचे आशयविशेष जाणून घेणे.
 6. संपादित कवितासंग्रहातील विविध प्रकारांतील कवितांचे आशयविशेष जाणून घेणे.
 7. संपादित कवितासंग्रहातील विविध प्रकारांतील कवितांचे अभिव्यक्तीविशेष जाणून घेणे.

घटक विश्लेषण —

एकूण तीन (03) श्रेयांक

क्र.	घटक	श्रेयांक	तासिका (घड्याळी)
1.	अ) कविता या वाङ्मयप्रकाराची ओळख	01	15
	• कविता : संकल्पना व स्वरूप		
	• कवितेचे घटक — अनुभव, नाद, लय, प्रतिमा-प्रतीक, काव्यभाषा, रचना		
	• कवितेच्या प्रमुख प्रकारांचा परिचय — छंदोबद्ध (अष्टाक्षरी व अभंग छंद) व मुक्तछंद		
2.	अ) प्रेमकविता (आशयविशेष व अभिव्यक्तीविशेष)	01	15
	ब) निसर्गपर कविता (आशयविशेष व अभिव्यक्तीविशेष)		
3.	अ) सामाजिक जाणीवेच्या कविता (आशयविशेष व अभिव्यक्तीविशेष)	01	15
	ब) राष्ट्रभक्तीपर कविता (आशयविशेष व अभिव्यक्तीविशेष)		
एकूण श्रेयांक व तासिका		03	45

संदर्भसाहित्य —

1. साहित्यप्रकार : कविता (लेख) — रमेश तेंडुलकर, साहित्य : अध्यापन आणि प्रकार — संपा. श्री. पु. भागवत व अन्य, पॉप्युलर, मुंबई.
2. कविता : संकल्पना, निर्मिती आणि समीक्षा — वसंत पाटणकर, मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ आणि अनुभव प्रकाशन, मुंबई.
3. कवितेचा शोध — वसंत पाटणकर, मौज, मुंबई.
4. कविता आणि प्रतिमा — सुधीर रसाळ, मौज, मुंबई.
5. कवितेचा रूपशोध — म. सु. पाटील, शब्दालय, श्रीरामपूर.
6. कवितेविषयी — वसंत आबाजी डहाके, स्वरूप, औरंगाबाद.
7. काव्यप्रतीती — वसंत आबाजी डहाके, विजय, नागपूर.
8. मराठी काव्याचे मानदंड भाग एक, दोन — स. रा. गाडगीळ, पद्मगंधा, पुणे.
9. अर्वाचीन मराठी काव्यमीमांसा — अक्षयकुमार काळे, पद्मगंधा, पुणे.

10. आधुनिक मराठी कविता : एक विश्लेषण – प्रकाश देशपांडे केजकर, स्वरूप, औरंगाबाद.
11. समकालीन मराठी कविता : एक निरीक्षण – प्रकाश देशपांडे केजकर, स्वरूप, औरंगाबाद.
12. स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता : भाग एक – वसंत पाटणकर, साहित्य अकादेमी, नवी दिल्ली.
13. स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता – संपा. सुषमा करोगल, प्रतिमा, पुणे.
14. कवितेपासून कवितेकडे – विजया राजाध्यक्ष, विजय, नागपूर.
15. कविता आणि रसिकता – रा. ग. जाधव, परिमल, औरंगाबाद.
16. मराठी ग्रामीण कवितेचा इतिहास – कैलास सार्वेकर, मेहता, पुणे.
17. मराठी कवितेच्या नव्या दिशा – महेंद्र भवरे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई.
18. प्रवाह आणि प्रतिक्रिया (1975 नंतरची कविता) – रवींद्र ठाकूर, स्वरूप, औरंगाबाद.
19. विद्रोही कविता – संपा. केशव मेश्राम, कॉन्टिनेन्टल, पुणे.
20. कवितेची शैली – महेंद्र कदम, भूमी, लातूर.
21. कविता : भाषा व परिसर – शिवाजी पाटील, रजत, औरंगाबाद.

टीप –

1. प्रत्येक विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन एकूण शंभर गुणांमध्ये होईल. त्यात साठ गुणांची विद्यापीठ परीक्षा होईल आणि चाळीस गुण अंतर्गत मूल्यमापनासाठी असतील.
2. अंतर्गत मूल्यमापनाच्या चाळीस गुणांची विभागणी पुढीलप्रमाणे—
 - विद्यार्थ्यांची तासिकांना हजेरी— 10 गुण, विद्यार्थ्यांचे वर्तन— 10 गुण आणि एक चाचणी—20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न क्र. 1	प्रश्नांचे स्वरूप	गुण
अ)	योग्य पर्याय निवडा. (आठपैकी सहा)	06
ब)	एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (आठपैकी सहा)	06
प्रश्न क्र. 2	थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चारपैकी तीन)	12
प्रश्न क्र. 3	थोडक्यात उत्तरे लिहा. (पाचपैकी चार)	12
प्रश्न क्र. 4	दीर्घांतरी प्रश्न (दोनपैकी एक)	12
प्रश्न क्र. 5	टीपा लिहा. (तीनपैकी दोन)	12
	एकूण गुण	60

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥
उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Choice Based Credit System
शैक्षणिक वर्ष 2018-2019 पासून लागू

प्रथम वर्ष कला
F. Y. B. A.
Discipline Specific Core Course (DSC)
मराठी

पर्यायी अभ्यासपत्रिका

DSC A – उपयोजित मराठी

- अभ्यासक्रमाची वैशिष्ट्ये व महत्त्व -
 1. सदर अभ्यासक्रम मराठी भाषेचे व्यावहारिकदृष्ट्या उपयोजन करण्याचे कौशल्य आत्मसात करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रवृत्त करणारा आहे.
 2. भाषिक कौशल्यांचा परिचय करून देणारा हा अभ्यासक्रम आहे.
 3. वाचन, श्रवण, लेखन, आकलन या मूलभूत भाषिक कौशल्यांचे महत्त्व, त्यांचे स्वरूप व उपयोजन यांबाबत विद्यार्थ्यांना अवगत करणे येथे महत्त्वाचे आहे.
 4. लेखन व संवाद कौशल्यांचा विशेष परिचय करून देण्यावर आणि त्यांचे व्यावहारिक उपयोजन करण्यावर येथे भर दिलेला आहे.
 5. कार्यालयीन पत्रव्यवहार, इतिवृत्त, टिप्पणी यांचे लेखन, तसेच कार्यक्रम आयोजनाचे स्वरूप यांबाबतचे कौशल्य आत्मसात करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना प्रोत्साहन देणारा सदर अभ्यासक्रम आहे.
 6. व्यक्तिमत्त्व विकासासोबतच व्यावसायिकदृष्ट्याही विद्यार्थ्यांच्या क्षमता विकसित करणारा हा अभ्यासक्रम आहे.

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥
उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Choice Based Credit System
शैक्षणिक वर्ष 2018-2019 पासून लागू

प्रथम वर्ष कला
F. Y. B. A.
Discipline Specific Core Course (DSC)
मराठी

DSC A – उपयोजित मराठी

सत्र पहिले
DSCA 1 – भाषिक कौशल्यांचा अभ्यास

- अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे –
 1. मूलभूत भाषिक कौशल्यांचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे.
 2. व्यक्तिमत्त्व विकासातील भाषिक कौशल्यांची महत्त्वाची भूमिका लक्षात घेणे.
 3. श्रवण व वाचन कौशल्यांचे महत्त्व जाणून घेणे व ती कशी आत्मसात करावीत याबाबत माहिती देणे.
 4. लेखन कौशल्यांचे स्वरूप जाणून घेणे आणि निबंध व सारांशलेखनाचे तंत्र आत्मसात करून त्याचे उपयोजन करणे.
 5. आकलन व संवाद या कौशल्यांचे महत्त्व जाणून घेणे.
 6. आकलन व संवाद कौशल्यांच्या निवडक प्रकारांचे उपयोजन करण्यास शिकणे.

घटक विश्लेषण —

एकूण तीन (03) श्रेयांक

क्रम	घटक	श्रेयांक	तासिका (घड्याळी)
1.	अ) भाषिक कौशल्यांचे महत्त्व <ul style="list-style-type: none"> व्यक्तिमत्त्व विकास आणि भाषिक कौशल्ये यांचा संबंध 	01	15
	ब) श्रवण कौशल्य : स्वरूप व त्याचे विकसन <ul style="list-style-type: none"> श्रवण कसे करावे ? आणि त्यात निर्माण होणारे अडथळे कसे दूर करावेत ? 		
	क) वाचन कौशल्य : स्वरूप व त्याचे विकसन <ul style="list-style-type: none"> वाचन कसे करावे ?, वाचनाच्या प्रमुख प्रकारांची माहिती 		
2.	अ) लेखन कौशल्य <ul style="list-style-type: none"> लेखन कौशल्य : स्वरूप निबंध लेखन : तंत्र व उपयोजन सारांश लेखन : तंत्र व उपयोजन 	01	15
	ब) आकलन कौशल्य <ul style="list-style-type: none"> आकलन कौशल्य : स्वरूप गद्य उताऱ्याचे आकलन : तंत्र व उपयोजन 		
3.	अ) संवाद कौशल्य <ul style="list-style-type: none"> संवाद कौशल्य : स्वरूप (औपचारिक व अनौपचारिक संवादाच्या विविध प्रकारांचा परिचय) संवादातील अडथळे व संवादासाठी आवश्यक बाबी भाषण व गटचर्चा : स्वरूप व उपयोजन 	01	15
एकूण श्रेयांक व तासिका		03	45

संदर्भसाहित्य —

1. भाषा : स्वरूप आणि कार्य — सुमन बेलवलकर, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्तविद्यापीठ, नाशिक.
2. भाषासंवाद — अनिल गवळी, नंदकुमार मोरे, सायन, पुणे.
3. संवादशास्त्र — श्रीपाद जोशी, विजय, नागपूर.
4. देहबोली — अंजली पेंडसे, नीलकंठ, पुणे.
5. भाषाविवेक — मं. वि. राजाध्यक्ष, श्रीविद्या, पुणे.
6. व्यावहारिकमराठी — ल. रा. नसिराबादकर, फडके, कोल्हापूर.
7. सुगममराठीव्याकरणवलेखन — मो. रा. वाळंबे, नितीन, पुणे.
8. व्यासपीठ — महादेववाळुंज, अक्षरमानव, पुणे.
9. प्रभावी भाषण कला — रवींद्र देसाई, प्रफुल्लता, पुणे.
10. व्यावहारिक मराठी — संपा. सयाजीराव मोकाशी, रंजना नेमाडे, शेतकरी साहित्य इर्जिक (परिषद), बारामती.
11. व्यावहारिक मराठी — स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन, पुणे.
12. व्यावहारिक मराठी — संपा. द. दि. पुंडे, कल्याण काळे, निराली, पुणे.
13. उपयोजित मराठी — संपा. र. ना. वरखेडे, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथनिर्मिती मंडळ, नागपूर.
14. माध्यमांची भाषा आणि लेखनकौशल्य — केशव तुपे, चिन्मय, औरंगाबाद.
15. कार्यालयीन कौशल्ये — अक्षय घोरपडे, अथर्व, जळगाव.
16. उपयोजित मराठी — प्रभाकर जोशी, किशोर पाटील, प्रशांत, जळगाव.
17. उपयोजित मराठी भाग एक — प्रभाकर जोशी, वासुदेव वले, प्रशांत, जळगाव.
18. उपयोजित मराठी : लेखन व संवाद कौशल्यांचा परिचय — सत्यजित साळवे, दीपक पवार, अथर्व, जळगाव.
19. अनिवार्य मराठी — संपा. जॉन्सन बोजर्स, डायमंड, पुणे.
20. उपयोजित मराठी — संपा. केतकी मोडक व अन्य, पद्मगंधा, पुणे.
21. वाङ्मयीन निबंधलेखन स्वरूप आणि साधने — रा. ग. जाधव, कॉन्टिनेन्टल, पुणे.
22. मराठी व्याकरण, निबंध आणि पत्रलेखन — निर्मला रोकडे, शैलजा देवगावकर, श्री साईनाथ, नागपूर.
23. मराठी निबंध पुष्पांजली — शोभना अळवणी, स्टडी सर्कल, मुंबई.
24. निबंध शास्त्र व कला — प्र. न. जोशी, विदर्भ मराठवाडा बुक कंपनी, नागपूर.
25. सुलभ मराठी व्याकरण व लेखन — पद्मिनी बिनीवाले, नवनीत, मुंबई.
26. संवादाची मूलतत्त्वे — श्रीपाद भालचंद्र जोशी, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक.

टीप –

1. प्रत्येक विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन एकूण शंभर गुणांमध्ये होईल. त्यात साठ गुणांची विद्यापीठ परीक्षा होईल आणि चाळीस गुण अंतर्गत मूल्यमापनासाठी असतील.
2. अंतर्गत मूल्यमापनाच्या चाळीस गुणांची विभागणी पुढीलप्रमाणे—
 - विद्यार्थ्यांची तासिकांना हजेरी— 10 गुण, विद्यार्थ्यांचे वर्तन— 10 गुण आणि एक चाचणी—20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न क्र. 1	प्रश्नांचे स्वरूप	गुण
अ)	योग्य पर्याय निवडा. (आठपैकी सहा)	06
ब)	एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (आठपैकी सहा)	06
प्रश्न क्र. 2	थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चारपैकी तीन)	12
प्रश्न क्र. 3	थोडक्यात उत्तरे लिहा. (पाचपैकी चार)	12
प्रश्न क्र. 4	दीर्घांतरी प्रश्न (दोनपैकी एक)	12
प्रश्न क्र. 5	टीपा लिहा. (तीनपैकी दोन)	12
	एकूण गुण	60

- या अभ्यासपत्रिकेच्या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्न क्र. 2 ते 5 हे उपयोजनात्मक स्वरूपाचे असतील.

॥ अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ॥
उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Choice Based Credit System
शैक्षणिक वर्ष 2018-2019 पासून लागू

प्रथम वर्ष कला
F. Y. B. A.
Discipline Specific Core Course (DSC)
मराठी

DSC A – उपयोजित मराठी

सत्र दुसरे
DSC A2 – कार्यालयीन कौशल्यांचा अभ्यास

- अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे –
 1. कार्यालयीन कामकाजाच्या दृष्टीने आवश्यक कौशल्यांचा परिचय करून देणे.
 2. विशिष्ट क्षेत्रातील भाषेच्या उपयोजनाचे कौशल्य जाणून घेणे.
 3. कार्यालयीन कामकाजातील पत्रलेखनाचे स्वरूप जाणून घेणे आणि त्याचे लेखनतंत्र आत्मसात करून उपयोजन करणे.
 4. कार्यालयीन कामकाजातील इतिवृत्त व टिप्पणी यांचे लेखनतंत्र जाणून घेणे आणि त्यांचे उपयोजन करणे.
 5. कार्यक्रम आयोजनाचे कौशल्य आत्मसात करण्यासाठी त्याचे स्वरूप जाणून घेणे.
 6. कार्यालयीन कामकाजातील भाषेचा वापर निर्दोष होण्यासाठी लेखनविषयक नियम व विरामचिन्हे यांबाबत जाणून घेणे आणि त्यांचे उपयोजन करणे.

घटक विश्लेषण —

एकूण तीन (03) श्रेयांक

क्रम	घटक	श्रेयांक	तासिका (घड्याळी)
1.	अ) कार्यालयीन कौशल्ये : स्वरूप व महत्त्व <ul style="list-style-type: none"> कार्यालयीन कामकाजातील भाषेचे महत्त्व आणि आवश्यक कौशल्ये 	01	15
	ब) कार्यालयीन पत्रलेखन : स्वरूप व उपयोजन <ul style="list-style-type: none"> प्रासंगिक पत्रलेखन — मागणीपत्र, आभारपत्र, विनंतीपत्र, अभिनंदनपत्र, तक्रारपत्र व्यावसायिक पत्रलेखन — नोकरीसाठी अर्ज, कार्यालयीन आदेश, स्मरणपत्र 		
2.	अ) इतिवृत्त व टिप्पणी लेखन : स्वरूप व उपयोजन <ul style="list-style-type: none"> इतिवृत्त लेखन : तंत्र व उपयोजन (वार्षिक सभेचे इतिवृत्त लेखन) टिप्पणी लेखन : तंत्र व उपयोजन (माहितीपर टिप्पणी, वरिष्ठांच्या आदेशाची अपेक्षा करणारी टिप्पणी) 	01	15
	ब) विरामचिन्हे व लेखनविषयक नियम : स्वरूप व उपयोजन <ul style="list-style-type: none"> लेखनविषयक नियमांचा परिचय व त्यांचे उपयोजन विरामचिन्हांचा परिचय व त्यांचे उपयोजन 		
3.	अ) कार्यालयीन कार्यक्रम आयोजन : स्वरूप व उपयोजन <ul style="list-style-type: none"> कार्यालयीन कार्यक्रमांचे स्वरूप (कार्यशाळा, स्वागत वा अभिनंदन कार्यक्रम, निवृत्ती वा निरोप समारंभ, कार्यालय स्थापना दिन) कार्यक्रमपत्रिका लेखन व त्यानुसार आयोजन (अध्यक्षाची निवड, दीपप्रज्वलन, स्वागत व परिचय, प्रमुख अतिथींचे भाषण, अध्यक्षीय समारोप, आभारप्रदर्शन) कार्यक्रमाचे सूत्रसंचलन व वृत्तसंकलन 	01	15
एकूण श्रेयांक व तासिका		03	45

संदर्भसाहित्य —

1. व्यावहारिक मराठी — ल. रा. नशिराबादकर, फडके, कोल्हापूर.
2. सुगम मराठी व्याकरण व लेखन — मो. रा. वाळंबे, नितीन, पुणे.
3. व्यावहारिक मराठी — संपा. सयाजीराव मोकाशी, रंजना नेमाडे, शेतकरी साहित्य इर्जिक (परिषद), बारामती.
4. व्यावहारिक मराठी — स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन, पुणे.
5. व्यावहारिक मराठी — संपा. द. दि. पुंडे, कल्याण काळे, निराली, पुणे.
6. उपयोजित मराठी — संपा. र. ना. वरखेडे, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथनिर्मिती मंडळ, नागपूर.
7. माध्यमांची भाषा आणि लेखन कौशल्य — केशव तुपे, चिन्मय, औरंगाबाद.
8. उपयोजित मराठी — प्रकाश मेदककर, विद्या बुक्स, औरंगाबाद.
9. व्यावहारिक मराठी — लीला गोविलकर, स्नेहवर्धन, पुणे.
10. व्यावहारिक मराठी — प्रकाश परब, मिथुन, मुंबई.
11. कार्यालयीन कौशल्ये — अक्षय घोरपडे, अथर्व, जळगाव.
12. उपयोजित मराठी भाग एक— प्रभाकर जोशी, वासुदेव वले, प्रशांत, जळगाव.
13. उपयोजित मराठी — प्रभाकर जोशी, किशोर पाटील, प्रशांत, जळगाव.
14. उपयोजित मराठी : लेखन व संवाद कौशल्यांचा परिचय — सत्यजित साळवे, दीपक पवार, अथर्व, जळगाव.
15. अनिवार्य मराठी — संपा. जॉन्सन बोजर्स, डायमंड, पुणे.
16. उपयोजित मराठी — संपा. केतकी मोडक व अन्य, पद्मगंधा, पुणे.
17. मराठी शुध्दलेखनप्रदीप - मो. रा. वाळंबे, नितीन, पुणे.
18. शुध्दलेखन नियमावली — भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.
19. शुध्दलेखन मार्गप्रदीप — अरुण फडके, अंकुर, ठाणे.

टीप –

1. प्रत्येक विद्यार्थ्यांचे मूल्यमापन एकूण शंभर गुणांमध्ये होईल. त्यात साठ गुणांची विद्यापीठ परीक्षा होईल आणि चाळीस गुण अंतर्गत मूल्यमापनासाठी असतील.
2. अंतर्गत मूल्यमापनाच्या चाळीस गुणांची विभागणी पुढीलप्रमाणे—
 - विद्यार्थ्यांची तासिकांना हजेरी— 10 गुण, विद्यार्थ्यांचे वर्तन— 10 गुण आणि एक चाचणी—20 गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

प्रश्न क्र. 1	प्रश्नांचे स्वरूप	गुण
अ)	योग्य पर्याय निवडा. (आठपैकी सहा)	06
ब)	एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (आठपैकी सहा)	06
प्रश्न क्र. 2	थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चारपैकी तीन)	12
प्रश्न क्र. 3	थोडक्यात उत्तरे लिहा. (पाचपैकी चार)	12
प्रश्न क्र. 4	दीर्घांतरी प्रश्न (दोनपैकी एक)	12
प्रश्न क्र. 5	टीपा लिहा. (तीनपैकी दोन)	12
	एकूण गुण	60

- या अभ्यासपत्रिकेच्या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्न क्र. 2 ते 5 हे उपयोजनात्मक स्वरूपाचे असतील.

मानवविज्ञान विद्याशाखा अंतर्गत प्रथम वर्ष कला F. Y. B. A. – मराठी	
CBCS 2018-2019	2017-2018
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> DSC A – वाङ्मयीन मराठी </div> विशिष्ट वाङ्मयप्रकारांचा अभ्यास सत्र पहिले MAR G – 111 (A) DSC A 1 – विशिष्ट वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास – कथा सत्र दुसरे MAR G – 121 (A) DSC A 2 – विशिष्ट वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास – कविता	सामान्यस्तर (जी – 1) वाङ्मयप्रकारांचा अभ्यास प्रथम सत्र MARG - 111 (A) कादंबरी : ‘चकवा’ (अलका शशांक कुलकर्णी) द्वितीय सत्र MARG - 121 (A) काव्य
किंवा	किंवा
पर्यायी अभ्यासपत्रिका <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;"> DSC A – उपयोजित मराठी </div> सत्र पहिले MAR G – 111 (B) DSC A 1 – भाषिक कौशल्यांचा अभ्यास सत्र दुसरे MAR G – 121 (B) DSC A 2 – कार्यालयीन कौशल्यांचा अभ्यास	पर्यायी अभ्यासपत्रिका सामान्यस्तर (जी – 1) प्रथम सत्र MARG - 111 (B) उपयोजित मराठी द्वितीय सत्र MARG - 121 (A) उपयोजित मराठी